

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA VĂN HÓA DU LỊCH

DI SẢN VĂN HÓA THÀNH NHÀ HỒ - THANH HÓA
VỚI PHÁT TRIỂN DU LỊCH

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giáo viên hướng dẫn : Ths. Nguyễn Văn Thắng

Sinh viên thực hiện : Lê Thị Lại

Lớp : VHDL 16A

Hà Nội – 2012

Mục lục

Phần mở đầu.....	1
1.Lý do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
3. Mục đích nghiên cứu.....	3
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
5. Phương pháp nghiên cứu.....	3
6. Bố cục đề tài.....	4
Phần nội dung.....	5
Chương 1: Khái quát về tỉnh Thanh Hóa và di sản văn hóa Thành Nhà Hồ.....	5
1.1. Khái quát về tỉnh Thanh Hóa.....	5
1.1.1 Đặc điểm địa lý	5
1.1.2 Đặc điểm dân cư.....	6
1.1.3 Đặc điểm kinh tế	6
1.1.4 Đặc điểm văn hóa.....	11
1.2. Khái quát về di sản văn hóa Thành Nhà Hồ.....	12
1.2.1. Quá trình hình thành và phát triển.....	12
1.2.2. Hệ thống các công trình tại khu di tích	14
Chương 2: Vị thế của di sản văn hóa Thành Nhà Hồ trong phát triển du lịch tỉnh Thanh Hóa	25
2.1. Di sản văn hóa Thành Nhà Hồ trong chiến lược phát triển du lịch..	25
2.1.1. Xu thế phát triển du lịch của tỉnh Thanh Hóa.....	25
2.1.2. Tầm quan trọng của di sản văn hóa Thành Nhà Hồ trong chiến lược phát triển du lịch của tỉnh	29

2.2. Di sản văn hóa Thành Nhà Hồ - thế mạnh phát triển du lịch tỉnh Thanh Hóa.....	33
2.2.1. Thành Nhà Hồ ngày nay	33
2.2.2. Sự đa dạng và những giá trị độc đáo của di sản văn hóa Thành Nhà Hồ.....	36

Chương 3 : Thực trạng và giải pháp nhằm phát huy hiệu quả những giá trị của di sản văn hóa Thành Nhà Hồ với phát triển du lịch tỉnh Thanh Hóa.....46

3.1. Thực trạng khai thác di sản văn hóa Thành Nhà Hồ	46
3.1.1. Những nhân tố tác động đến di sản	46
3.1.2. Công tác tu bổ, tôn tạo và bảo tồn.....	49
3.1.3. Khách du lịch và doanh thu du lịch.....	52
3.1.4. Tổ chức quản lý khai thác.....	54
3.1.5. Cơ sở vật chất kỹ thuật và nguồn lực lao động phục vụ du lịch..	57
3.1.6 Đầu tư và quy hoạch du lịch	60
3.1.7. Hoạt động tuyên truyền, quảng bá	62
3.2. Giải pháp phát huy giá trị di sản văn hóa Thành Nhà Hồ.....	63
3.2.1. Hoàn thiện cơ chế chính quản lý của nhà nước, tạo hành lang pháp lý thống nhất cho phát triển du lịch.....	64
3.2.2. Giải pháp đầu tư phát triển du lịch.....	65
3.2.3. Tổ chức thực hiện quy hoạch.....	66
3.2.4. Giải pháp quản lý, bảo tồn, tôn tạo di tích.....	67
3.2.5. Tăng cường công tác xúc tiến quảng bá du lịch	68
3.2.6. Giải pháp phát triển nguồn nhân lực	70
3.2.7. Xây dựng chương trình du lịch cụ thể, phù hợp trong địa bàn huyện kết hợp với các vùng phụ cận.....	72

3.2.8. Nâng cao công suất sử dụng cơ sở lưu trú, dịch vụ và phương tiện vận chuyển khách du lịch trên địa bàn.....78

Phần kết luận.....81

Tài liệu tham khảo

Phụ lục

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Thanh Hóa là tỉnh được thiên nhiên ưu đãi về cảnh quan thiên nhiên với bờ biển trải dài và nhiều danh lam thắng cảnh, các khu rừng nguyên sinh. Bên cạnh đó, lịch sử phát triển của mảnh đất địa linh nhân kiệt đã để lại nguồn tài nguyên du lịch nhân văn vô cùng phong phú và có giá trị cao, tạo nên ưu thế nổi trội để phát triển đa dạng các loại hình du lịch. Trên địa bàn hiện có hàng nghìn di tích lịch sử văn hóa trong đó có những di tích có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Những di sản văn hóa vật thể và phi vật thể đó là những chứng tích hào hùng của truyền thống hàng nghìn năm lịch sử dựng nước, giữ nước của dân tộc. Theo số liệu thống kê tính đến tháng 9 năm 2008, Thanh Hóa có 1.535 di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh được phân bổ đều trên phạm vi toàn tỉnh. Trong các di tích đó có 135 di tích được xếp hạng quốc gia của cả nước (hiện cả nước có 2.569 di tích được xếp hạng quốc gia) và 412 di tích xếp hạng cấp tỉnh. Đặc biệt, vào ngày 27/6/2011 Thành Nhà Hồ - kì quan kiến trúc bằng đá chính thức được UNESCO công nhận là di sản văn hóa thế giới. Thành chứa đựng những huyền tích, kì tích phong phú, hấp dẫn về lịch sử và nghệ thuật kiến trúc. Tòa thành đá kỳ vĩ này là kết tinh trí lực sáng tạo độc đáo, sự khéo léo kì diệu của đôi bàn tay, vừa thể hiện óc thẩm mỹ, tinh tế của người Việt xưa. Sự công nhận của thế giới đối với một công trình bằng đá độc nhất vô nhị đã mang lại niềm tự hào cho người dân Thanh Hóa nói riêng và Việt Nam nói chung đồng thời là một điểm sáng cho việc phát triển du lịch nơi đây.

Hiện đã có nhiều tour, tuyến du lịch đến di sản văn hóa Thành Nhà Hồ với mục đích để di sản ngày càng thu hút du khách trong nước và quốc tế.

Tuy nhiên theo thống kê mới nhất thì mới chỉ có khoảng 300 khách du lịch đến đây mỗi ngày cho thấy điểm đến này chưa thực sự phát huy hết hấp dẫn cho dù đây là di tích mới được công nhận danh hiệu di sản văn hóa thế giới. Bởi vậy, một nhiệm vụ quan trọng được Thanh Hóa quan tâm đặc biệt là tập trung phát triển du lịch để Thành Nhà Hồ trở thành trọng tâm du lịch của xứ Thanh.

Là một sinh viên chuyên ngành văn hóa du lịch, được sự đồng ý của thầy cô giáo, sự động viên khích lệ của gia đình, bạn bè, và là người con của xứ Thanh trong lòng tôi luôn ấp ủ tìm hiểu về mảnh đất quê hương. Hơn thế nữa, với mong muốn góp phần phát huy hiệu quả của di sản trong sự phát triển du lịch của tỉnh nhà, tôi quyết định thực hiện đề tài: *“Di sản văn hóa Thành Nhà Hồ - Thanh Hóa với phát triển du lịch”*.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Di sản văn hóa Thành Nhà Hồ đã được nhiều học giả trước đây và hiện nay nghiên cứu, công bố các công trình nghiên cứu của mình. Những nghiên cứu đã được thực hiện như *“Thành Nhà Hồ Thanh Hóa”* của Chu Quang Trứ, *“Những tên gọi của Thành Nhà Hồ”* (1992) của Phạm Xuân Huyền, *“Thành Tây Đô - Thanh Hóa di tích và danh thắng”* của Trịnh Thị Hường, hay *“Thành Nhà Hồ, nhìn từ góc độ di sản văn hóa”* (1992) của Lưu Trần Tiêu... Nhìn một cách tổng thể, các công trình nghiên cứu nêu trên đã đề cập đến những góc độ, khía cạnh khác nhau. Trong khóa luận của mình, tôi tiếp thu một số kết quả nghiên cứu của các học giả đi trước và trên nền đó tôi cũng tiếp tục phát triển hướng nghiên cứu theo góc độ ngành du lịch. Tuy vậy, do sự hạn chế về trình độ cũng như thời gian nên bài viết không tránh khỏi

những thiếu sót. Tôi rất mong nhận được sự góp ý của thầy, cô giáo và các bạn sinh viên quan tâm đến đề tài của tôi.

3. Mục đích nghiên cứu

- Tìm hiểu những giá trị độc đáo của di sản văn hóa Thành Nhà Hồ đồng thời khẳng định tầm quan trọng của di sản trong chiến lược phát triển du lịch.

- Khảo sát thực trạng khai thác du lịch của khu di sản.

- Đưa ra một số giải pháp, kiến nghị để khai thác hiệu quả di sản trong việc phát triển du lịch của tỉnh Thanh Hóa.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Trong khóa luận tốt nghiệp của mình, tôi tập trung nghiên cứu những giá trị văn hóa, lịch sử, kiến trúc nghệ thuật và hiện trạng hoạt động du lịch của khu di sản này trong phạm vi 2 xã Vĩnh Tiến, Vĩnh Long huyện Vĩnh Lộc, tỉnh Thanh Hóa.

5. Phương pháp nghiên cứu

Khóa luận này sử dụng các phương pháp sau:

- Phương pháp điều tra thực địa.

Để thực hiện khóa luận này, tôi đã tiến hành điều tra, khảo sát thực địa nhiều đợt tại địa bàn nghiên cứu.

Sử dụng phương pháp này để thu thập, tích lũy tài liệu thực tế. Kết quả điều tra thực địa là cơ sở ban đầu và thẩm định lại một số nhận định trong quá trình nghiên cứu.

- Phương pháp phân tích, tổng hợp.

- Phương pháp so sánh đối chiếu.

6. Bố cục đề tài

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục, nội dung chính của đề tài được trình bày qua 3 chương:

Chương 1: Khái quát về tỉnh Thanh Hóa và di sản văn hóa Thành Nhà Hồ

Chương 2: Vị thế của di sản văn hóa Thành Nhà Hồ trong phát triển du lịch tỉnh Thanh Hóa

Chương 3: Thực trạng và giải pháp nhằm phát huy hiệu quả những giá trị của di sản văn hóa Thành Nhà Hồ với phát triển du lịch tỉnh Thanh Hóa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Vĩnh Lộc (2005), *Lịch sử Đảng bộ huyện Vĩnh Lộc (1930-2000)*.
2. Ban nghiên cứu và biên soạn lịch sử Thanh Hóa (1964), *Lịch sử Thanh Hóa từ thế kỷ 1 đến thế kỷ 15*, tập 1, NXB khoa học xã hội, Hà Nội.
3. *Báo cáo khai quật khảo cổ học lần 1 Thành Nhà Hồ (Vĩnh Lộc - Thanh Hóa)*, Đại học Quốc gia Hà Nội - Viện Khảo cổ học và Khoa học phát triển, Hà Nội, 2005.
4. Bảo tàng tổng hợp tỉnh Thanh Hóa, *Thanh Hóa di tích và danh thắng*, Nxb khoa học xã hội, Hà Nội, 2000.
5. Chu Quang Trứ, *Thành Nhà Hồ*, Tạp chí Khảo cổ học, số 20, Hà Nội, 1976.
6. Điều chỉnh quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Thanh Hóa đến năm 2020, Viện nghiên cứu phát triển du lịch.
7. Đỗ Quang Trọng, Nguyễn Xuân Toán, *Thành Nhà Hồ với một số di tích vùng phụ cận*, Di sản văn hóa, 1988.
8. Đỗ Văn Ninh, *Thành cổ Việt Nam*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
9. Lưu Trần Tiêu, *Thành Nhà Hồ, nhìn từ góc độ di sản văn hóa*, Nghiên cứu lịch sử, số 5 năm 1992.
10. Ngô Sĩ Liên, *Đại Việt sử ký toàn thư*, tập II, Nxb Khoa học xã hội, 1985.
11. Ngô Thì Sĩ, *Đại Việt sử ký tiền biên*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
12. Nguyễn Thị Thúy, *Thành Nhà Hồ và vùng đất Vĩnh Lộc (Thanh Hóa) từ cuối thế kỷ XIV đến giữa thế kỷ XIX*, Luận án tiến sĩ lịch sử.
13. Nguyễn Quang Ngọc, *Lịch sử xây dựng Thành Nhà Hồ từ năm 1397 - 1407*, Tư liệu Viện Khảo cổ học.

14. Phạm Xuân Huyền, *Những tên gọi của Thành Nhà Hồ*, Nghiên cứu lịch sử, số 5 năm 1992.
15. Tổng Trung Tín (2009), *Báo cáo kết quả khai quật khảo cổ học di tích Đền Nam Giao Thành Nhà Hồ lần thứ 3 năm 2008*, Tư liệu Viện Khảo cổ học.
16. *Thành Nhà Hồ*, Hồ sơ đề cử tài sản ghi vào danh sách di sản văn hóa thế giới, Hà Nội.
17. Trịnh Thị Hương, *Thành Tây Đô - Thanh Hóa di tích và danh thắng*, tập 1, Nxb Thanh Hóa.

Website:

1. Baothanhhoa.vn
2. Thanhnhaho.vn
3. Thanhhoa.gov.vn
4. Vietnamtourism.com.vn
5. Vnexpress.net